

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته : مترجمی زبان عربی

مجتمع آموزش عالی قم

مصوب جلسه مورخ ۸۲/۱۱/۲۸ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس مصوبه ۵۰۸ شورای گسترش آموزش عالی مبنی بر ضرورت ایجاد رشته مترجمی زبان عربی و مطابق با مواد آئین‌نامه واگذاری اختیارات برنامه‌ریزی درسی به دانشگاهها توسط اعضای هیات علمی گروه زبان و ادبیات عربی مجتمع آموزش عالی قم تهیه و تنظیم شده و در هفتاد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۲/۱۱/۲۸ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : مترجمی زبان عربی

مقطع: کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی که توسط اعضای هیات علمی گروه زبان و ادبیات عرب مجتمع آموزش عالی قم تدوین شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

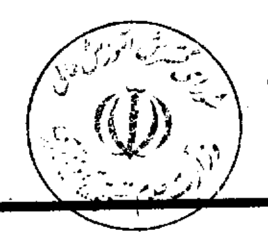
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

رای صادره جلسه مورخ ۸۲/۱۱/۲۸ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد تدوین برنامه درسی رشته مترجمی زبان عربی در دوره کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

دکتر رضا فرجی دانا
رئیس دانشگاه

دکتر سید حسین حسینی
معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

دکتر علی افشار بکشلو
دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

فصل اول

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

بسمه تعالی

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی

مقدمه:

با توجه به دایر بودن دوره کارشناسی زبان و ادبیات عربی در اکثر دانشگاههای کشور و این که هدف عمده از ایجاد این دوره تربیت نیروهای متخصص در ترجمه شناسی و مترجمان لایق برای خدمت در سازمانها، وزارتخانه ها و ارگانهای مملکتی بوده است، اما متاسفانه در دوره محدود چهارساله کارشناسی که بیشتر وقت دانشجویان صرف یادگیری مهارتهای زبان و ادبیات عربی می شود، مجال کافی برای رسیدن به مهارتهای لازم در اصول و فنون ترجمه و شناخت و دانش کافی برای مسایل متعدد ترجمه شناسی حاصل نمی شود و هزینه های صرف شده برای این نیروها به هدر می رود.

و همچنین نیاز وزارتخانه ها، سازمانها، ارگانها و حتی دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی به مترجمان زبده ی ترجمه شناسان و مربیان مترجمی کماکان باقی مانده است. و دانشجویانی که در دوره کارشناسی زمینه و استعداد مترجمی را در خود یافته اند امکان راه یافتن به دوره های بالاتر را ندارند تا اندوخته ها و انگیزشهای خود را به حد کارایی لازم برسانند، لذا لزوم به تاسیس این رشته به خوبی احساس می گردد.

۱- تعریف

مترجمی و ترجمه شناسی یکی از رشته های علوم انسانی است که از تاریخ بسیار کهن معتنابه جوامع بوده و به علت نیازهای زمانی و مکانی مورد توجه قرار گرفته است و با عنایت به پیشرفتهای حاصله در کلیه علوم و فنون بخصوص در قرن حاضر و نیاز به تبادل اطلاعات و برگردان پژوهشهای انجام شده در کشورهای مختلف جهان به زبانهای گوناگون و استفاده جوامع مختلف از تجربیات و دانش یکدیگر، نیاز به پرداختن به تربیت مترجمان زبده و ترجمه شناسان مجرب و کارآمد بیش از همیشه در کشور ما احساس می گردد و هدف متعالی " لتعارفوا... از آیه شریفه سیزده سوره الحجرات " "... انا خلقناکم من ذکر وانثی وَ جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا..." بهتر از همیشه جامعه عمل بخود می پوشد.

۲ - هدف

منظور اصلی از ایجاد دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی برآوردن دو هدف برای نیازهای مملکت است:

الف - تربیت مترجمان زبده در زمینه های علوم انسانی، علوم اجتماعی و غیره.

ب - تربیت ترجمه شناسان و مربیان دروس ترجمه در سطوح مختلف دانشگاهی و محققانی در زمینه مسایل و کاربردهای ترجمه

بدیهی است فارغ التحصیلان این دوره می توانند نیاز روز افزون مملکت را به مترجمان و نیز نیاز هیأت علمی لازم برای تدریس دروس ترجمه و تحقیقات ترجمه را تا حد زیادی برآورده سازند.

۳ - طول دوره

دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی حداقل ۴ نیمسال می باشد که ۲۸ واحد آن طبق مقررات کارشناسی ارشد در سه نیمسال توزیع می گردد و پایان نامه آن در نیمسال چهارم انتخاب می شود. و کلاً در چهار نیمسال به پایان می رسد و تعداد واحدهای اجباری برای گذراندن این دوره ۲۲ واحد و واحدهای اختیاری ۶ واحد و ۴ واحد پایان نامه می‌باشد که جمعاً ۳۲ واحد می‌باشد.

۴ - شرایط پذیرش

داوطلبان ورود این رشته علاوه بر دارا بودن شرایط عمومی ورود به دورهٔ کارشناسی ارشد (بر اساس آئین نامه کارشناسی ارشد شورای عالی برنامه ریزی) باید بتوانند از عهده امتحان ورودی این دوره برآیند موارد امتحانی به شرح ذیل خواهد بود:

۱ - صرف و نحو (ضریب ۲)

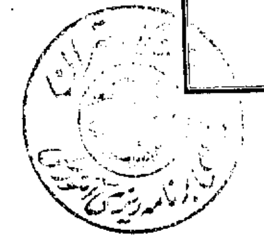
۲ - بلاغت (ضریب ۱)

۳ - تاریخ ادبیات (ضریب ۲)

۴ - ترجمه از عربی به فارسی و بالعکس (ضریب ۲)

۵ - زبان انگلیسی (ضریب ۱)

فصل دوم

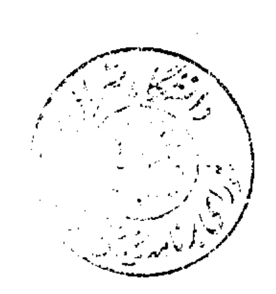
جداول دروس

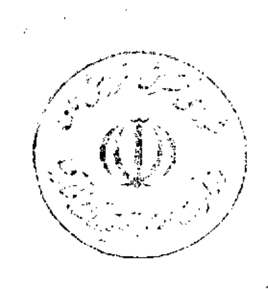
فهرست دروس دورهٔ کارشناسی ارشد مترجمی زبان و ادبیات عربی

الف: جدول دروس تخصصی اجباری

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت جمع	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشناز یا زمان ارائه شده درس
۱	فنون و روشهای پیشرفته ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم اول
۲	مبانی نظری ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم اول
۳	ادبیات عربی در ادبیات فارسی و برعکس	۲	۳۲	۳۲	-	ترم اول
۴	واژه‌شناسی و معادل گزینی در ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم اول
۵	سمینار مسائل ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم دوم
۶	مدلهای ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم دوم
۷	نقد و بررسی آثار ترجمه شده غیر ادبی	۲	۳۲	۳۲	-	ترم دوم
۸	نقد و بررسی آثار ترجمه شده غیر ادبی	۲	۳۲	۳۲	-	ترم سوم
۹	کارگاه ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم سوم
۱۰	زبان شناسی و کاربردی ترجمه	۲	۳۲	۳۲	-	ترم سوم
۱۱	ادبیات تحلیل	۲	۳۲	۳۲	-	ترم سوم
۱۲	پایان نامه	۴	-	-	-	ترم چهارم
		۲۶				

تبصره: دانشجو یان ملزم به اخذ ۲۲ واحد از دروس این جدول می‌باشند.

فهرست دروس دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان و ادبیات عربی

(اختیاری)

	تخصصی – اختیاری			
۱	اصول و نظریه های آموزشی زبان	۲		ترم اول
۲	فرهنگ و جامعه شناسی در ترجمه	۲		ترم اول
۳	محاضره و مقاله نویسی به زبان عربی	۲		ترم اول
۴	بررسی ترجمه انواع متون علمی	۲		ترم دوم
۵	نقد کاربردی (در ادبیات عربی)	۲		ترم دوم
۶	شناخت عناصر فرهنگی در دو زبان	۲		ترم دوم
۷	ترجمه شفاهی و همزمان	۲		ترم سوم
۸	بررسی شاهکارهای ادبیات داستانی	۲		ترم سوم
۹	سبک شناسی مقابله ای انواع نثر در ترجمه	۲		ترم سوم
		۱۸ واحد		

تبصره: دانشجویان باید سه درس معادل ۶ واحد از میان درسهای جدول فوق انتخاب نمایند و دایر کردن شش واحد مذکور با توجه به امکانات گروه و نیازها و علاقه دانشجویان خواهد بود.

فصل سوم

سر فصل دروس

روشهای پیشرفته تحقیق و ترجمه

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی با چگونگی استفاده از روشهای تحقیق در مورد مسایل زبانشناسی کاربردی و ترجمه شناسی و بهبود بخشیدن و علمی تر کردن ترجمه شناسی

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

معرفی انواع روشهای تحقیق زبانی (اللغوی) و ادبی (منهاج الدراسه فی الادب) بر اساس گردآوری اطلاعات در زمینه های زبانشناسی کاربردی و ترجمه شناسی و نیز معرفی شیوه های آماری مورد استفاده در تحقیقات مذکور، نیز ارزشیابی و بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه ترجمه شناسی.

مبانی نظری ترجمه

تعداد واحد: ۲
کد درس: ( )

نوع واحد: نظری کمبود

پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی دانشجو با کلیه مسائل نظری و فنی فرایند ترجمه

سرفصل دروس (۳۲- ساعت)

تاریخچه نظریه ها و نظریه پردازیهای پیرامون ترجمه و فرایند و مکانیسمهای آن از دوران یونان باستان تا به امروز و به خصوص در قرن بیستم و کلیه مسایل معتنا به مترجم ترجمه خوب، ترجمه پذیری و انواع معنا و مسایل آن در ترجمه است.

ادب فارسی در ادبیات عربی و بر عکس

تعداد واحد: ۲
کد درس: ( )

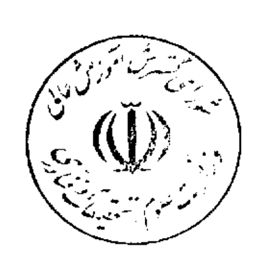
نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف:

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس ابتدا تاریخ ترجمه متون ادبی فارسی از آغاز بررسی می شود. آنگاه به نقد و بررسی ترجمه های آثار ادبی به زبان عربی و فارسی می پردازند. مقایسه تطبیقی ترجمه های مختلف از یک شاعر فارسی زبان ٠فردوسی، مولانا جلال الدین، سعد، حافظ، عطار) توصیه می گردد و همچنین نقد و بررسی ترجمه های عربی جایگاه ادبیات فارسی در ادبیات عربی و برعکس مغتنم است.

واژه شناسی و معادل گزینی در ترجمه

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

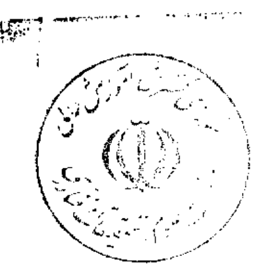
نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: آشنا کردن دانشجویان با ساخت واژه از نظر ترکیب ثلاثی – رباعی و مفهوم معادل واژه گانی و مؤلفه های واژگانی در متون مختلف توصیفی، توضیحی و غیره

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس دانشجو با ساخت واژه و انواع واژه سازی آشنا می گردد. آنگاه با مفهوم معادل در ترجمه از دیدگاههای مختلف آشنا می شود و سپس به شیوه معادل گزینی در ترجمه از لحاظ دستور، معنا (ارجاعی، ضمنی، استعاری، اصطلاحی متنی و غیره) می پردازد و تطابق واژگانی را بر حسب نوع متن و هدف آن و نیز بر حسب مولفه های معنایی عملاً انجام می دهد و بر مفهوم مولفه های معنایی و برقراری معادل در ترجمهٔ واژگانی تأکید می ورزد.

سمینار مسایل ترجمه

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

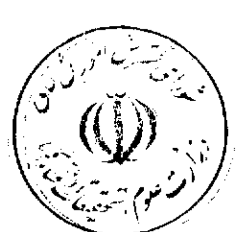
نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی با تکنیکهای علمی ترجمه و کاربرد آنها در یک پروژه علمی درطول ترم

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این فنون مختلف و مکانیسمهای تخصصی ترجمه مانند نظریه سازشهای دستوری و واژگانی در ترجمه، کاهش و افزایش مفهوم در ترجمه، توزیع معنا در ساخت زبان مبدأ و مقصد و نیز سایر مسایل علمی ترجمه بحث و بررسی می گردد و هر دانشجو مکلف به انجام یک پروژه ترجمه بطور انفرادی حدود ۲۰ صفحه از فارسی به عربی یا عربی به فارسی است تا کلیه موارد مورد بحث را در آن رعایت کند و مراحل اجرای یک پروژه ترجمه را از ابتدا تا انتها انجام دهد.

مدلهای ترجمه

تعداد واحد: ۲
کد درس: ( )

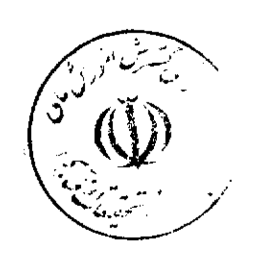
نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف:

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس دانشجویان با ترجمه واژه، تحت اللفظی، جمله به جمله، آزاد ترجمه کامل، ترجمه ناقص، ترجمه مبتنی به معنا، ترجمه پیامی و سایر مدلهای ترجمه آشنا می شود و نیز ترجمه نظم و نثر، داستان کوتاه، و سایر انواع ادبی را تمرین می نمایند و نیز متون مختلف علوم انسانی، پایه و غیره را ترجمه کرده و انواع آنها را تجربه می کنند. علاوه بر متونی درباره مثلهای ترجمه در کلاس خوانده می شود و سایر مفاهیم مدل در ترجمه بررسی می گردد.

نقد و بررسی آثار ترجمه شده ادبی (از فارسی به عربی)

کد درس: ( )

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:نظری(کمبود)

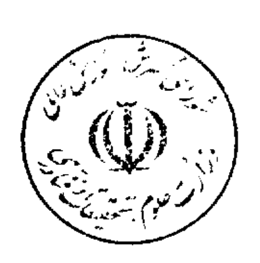
پیشنیاز( )

هدف: تسلط ترجمه متون اسلامی و عرفانی از فارسی به زبان عربی و توانایی بررسی مقابله آثار ترجمه شده از زبان فارسی به زبان عربی

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این کلاس قطعاتی برای ترجمه متون اسلامی، عرفانی، ایدئولوژیک از فارسی به عربی تعیین می شود که دانشجویان در کلاس یا با کمک فرهنگهای مختلف به زبان عربی ترجمه می کنند و نیز متونی برای ترجمه و تکلیف هفتگی در منزل تعیین می شود و سپس در کلاس ترجمه های آن بررسی شده و اصلاح می گردد و بطور کلی موارد زیر در این کلاس انجام می گیرد.

- مروری بر ویژگیهای ترجمه متون اسلامی و عرفان، شیوه های مختلف ترجمه آنها و مسایلی که مترجم این متون، در حین عمل ترجمه با آنها روبرو می شود.
- ترجمه قطعه ها و مقالاتی از متون اسلامی و عرفانی از فارسی به عربی
- نقد ترجمه های آثار معروف اسلامی و عرفانی از زبان فارسی به زبان عربی
- ترجمه متون اسلامی و عرفانی بطور انفرادی توسط هر یک از دانشجویان(حدود ۲۰ صفحه) از فارسی به عربی به عنوان کار خارج از کلاس که حدود نمره نیمسال تحصیلی یعنی ۵ نمره به آن اختصاص خواهد داشت.

نقد و بررسی آثار ترجمه شده غیر ادبی

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

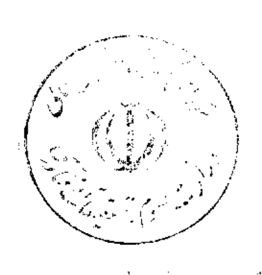
هدف: آشنایی با چند اثر علمی یا ادبی برجسته و بررسی مقابله ای ترجمه آنها بمنظور کسب مهارت در برگردان زبان فاخر آثار برگزیده

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

۱ – خواندن، بحث و بررسی و نقد و تحلیل نمونه هایی از شاهکارهای علمی یا ادبی با تأکید بر محتوای علمی، اجتماعی و آموزنده آنها.

۲ – بررسی مقابله ای ترجمه متن با توجه به بار عاطفی و مثبت و منفی واژگان، برابر نهادهای درست اصطلاحات و تعبیرات، توجه به گونه های توصیفی نقلی توضیح و استدلالی در ترجمه بندها. توجه به توفیق یا عدم توفیق مترجم در برگردان لحن و سبک و نیز تمهیدات ویژه وی در رساندن بار فرهنگی و یا ره یافت های مربوط به ترجمه ناپذیری.

۳ – در زمینه نقد و بررسی ترجمه متون علمی و فنی کلاس به گروههای چند تقسیم می شود و هر گروه زیر نظر استاد مربوط، رشته خاصی از علوم یا فنون را انتخاب کرده و از طریق بحث و تمرین و تبادل نظر به بررسی تطبیقی ترجمه آثار برگزیده آن رشته می پردازد.

کارگاه ترجمه

تعداد واحد: ۲ | کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: کسب تجربه در کار بررسی و مقایسه ترجمه و دریافت بینشهای دقیق در کار مکانیسم ترجمه با همکاری سایر همکلاس ها

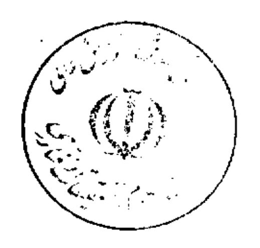
سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس دانشجویان کلاس به گروهای سه یا چهار نفره تقسیم می شوند و هر گروه متن مشخصی از زبان عربی را با متن ترجمه شده آن به فارسی (که قبلاً بچاپ رسیده باشد) مقایسه می کنند و نقاط مثبت و ضعف آن را مشخص می کنند و بصورت کتبی بیان می دارند. سپس این نتایج بین همه گروهها مطرح می شود و بالاخره طبیعی ترین شکل ترجمه برای متن زبان هدف جایگزین می گردد.

تکلیف دیگری که در کارگاه ترجمه انجام می گیرد این است که متنی را بین افراد گروه های چهار نفره توزیع می کنند تا هر عضو به تنهایی ترجمه کند و سپس ترجمه های خود را با هم مقایسه کنند و در برابر هر جمله بهترین ترجمه را انتخاب کنند و علت انتخاب خود را بیان دارند.

عمل دیگر که در کلاس کارگاه ترجمه می تواند انجام گیرد این است که دانشجویان متن مشترکی را در جلسه کلاس بطور انفرادی ترجمه می کنند سپس افراد گروه ترجمه های خود را با یکدیگر مبادله می کنند تا دوست هم گروه آنها شایستگیها و نارسائیهای ترجمه فرد هم گروه خود را کشف کند و در ذیل آن یکی یکی یادداشت نماید و سپس با هم رأی زنی کنند.

نوع چهارم عملی که می تواند در کارگاه ترجمه انجام شود عبارتست از تعیین بهترین معادلهای واژگانی و واژه های کلیدی زبان هدف. این کار مستلزم اینست که متن را در گروهها می خوانند و معادلهای فارسی را مشخص می کنند پس از توافق.بر سر بهترین معادلها دست به ترجمه می زنند.

زبانشناسی کاربردی و ترجمه

تعداد واحد: ۲

کد درس: ( )

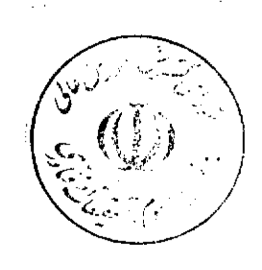
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: کاربرد جنبه های مختلف زبانشناسی در ترجمه

سرفصل دروس (۳۲- ساعت)

این درس شامل مباحث کاربردشناسی یا منظور شناسی تحلیل کلام، معنا شناسی و ساخت نحوی زبان می باشد که کاربرد هر کدام در ترجمه مورد بررسی قرار می گیرد.

ادبیات و تحلیل کلام

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: بررسی ویژگیهای انسجام و همبستگی در متن زبان هدف و زبان منبع کشف و شباهتها و تفاوتهای آنها.

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این تجزیه و تحلیل گفتمان بر روی متون ادبی زبان عربی و نیز معادل ترجمه آن در زبان فارسی انجام می گیرد و انواع صنایع ادبی، که ویژگی خاص ادبی به متن می دهد و موجب انسجام و پیوستگی ساختار ادبی متن می گردد مورد بررسی قرار می گیرد و تفاوت یک متن ادبی با یک متن معمولی شناخته می شود آیا جنبه های ادبی متن زبان منبع می تواند به زبان هدف ترجمه شود؟ آیا ترجمه پذیری متون ادبی کاملاً امکان پذیر است؟

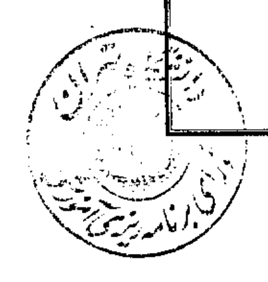
پایان نامه

تعداد واحد: ۴
کد درس: ( )
نوع واحد:
پیشنیاز: ( )

هدف: کسب تجربه در انجام یک نوع تحقیق ترجمه شناسی یا انجام ترجمه یک کتاب حدود ۲۰۰ صفحه و در حد قابل انتشار به تشخیص اساتید راهنما و مشاوره.

سرفصل دروس (- ساعت)

اصول و نظریه های آموزش زبان

تعداد واحد: ۲ — کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: آموزش نظریه های یادگیری، روشهای تدریس زبان و مهارتهای آن

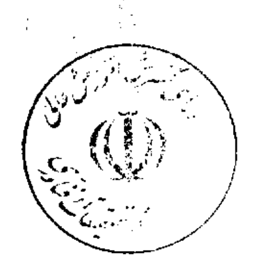
سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

ـ مروری بر نظریه های یادگیری با توجه خاص به زبان

ـ بررسی دیدگاههای آموزش زبان

ـ بررسی روشهای تدریس زبان نکات مربوط به ترجمه

ـ بررسی روشها و فنون تدریس مهارتهای زبان

فرهنگ و جامعه شناسی در ترجمه

کد درس: ( )

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:نظری

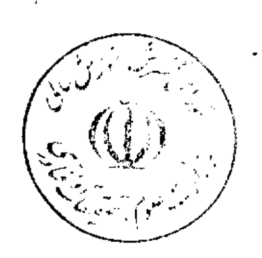
پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی با مشکلات عناصر فرهنگی و جامعه شناختی در ترجمه و ترجمه پذیری

سرفصل دروس: (۳۲ساعت)

چون تسلط بر هیچ زبانی بدون درک مسائل فرهنگی و اجتماعی متکلمان آن ممکن نیست لذا پرداختن به شناخت عناصر فرهنگی و اجتماعی سخنگویان زبان خارجه و زبان فارسی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. مفاهیم فرهنگی و جامعه شناسی بیشتر در واژگان زبان منعکس می گردد که تشخیص آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار است و مفاهیم آن بیشتر از جامعه شناسی زبان، مردم شناسی زبان و فرهنگ و تمدن هر جامعه نشأت می گیرد و بیشتر این عناصر در ادبیات زبانها پرورش می یابند و تظاهر می کنند. بنابراین آشنایی با تمدن و فرهنگ جامعه زبان خارجی و زبان بومی که بیشتر مسایل فحوایی و محیطی زبان هستند از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

پس از آشنایی نسبی با مسائل فرهنگی و اجتماعی تا اطلاعات بیشتری را برای دانشجویان فراهم آورند.

مقاله نویسی و محاضره به زبان عربی

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

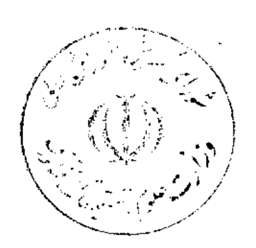
نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: تسلط بر نگارش زبان خارجی به طور طبیعی و قابل قبول برای خوانندگان بومی زبان خارجه چه از نظر ساختار زبان و چه از نظر انتقال مفاهیم و کاربرد واژگان و چه از نظر داشتن صبغه فرهنگی

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس، دانشجویان درباره موضوعاتی که استاد تعیین می کند به نوشتن مقالات نسبتاً طولانی می پردازند و تمام شیوه های نگارشی و طرح ریزی مقاله و نکات ویرایشی زبان خارجی را رعایت می کنند و در کلاس بوسیله استاد اصلاح می گردد و در برخی موارد مقالات دانشجویان در کلاس توزیع می گرد تا بوسیله همگان تصحیح شود و کلیه مسایل اصلاحی در کلاس به اطلاع عموم برسد. حتی المقدور در این کلاس ها از وسایل بصری نظیر اوپک یا پروژکتور استفاده شود. نگارش آزاد و شیوه منطقی در پرورش نکات مورد تأکید قرار می گیرد در این راستا مراحل نگارش مقاله تحقیقی و پایان نامه، متنهای توصیفی، روایی، تحلیلی، توضیحی تمرین می گردند و انجام منطقی منظم مقدمه و نتیجه گیری مطمح نظر قرار می گیرد.

بررسی و ترجمه انواع متون علمی

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: ارزشیابی نحوه و کیفیت ترجمه متون علمی زبان خارجه به زبان فارسی و تجربه اندوزی در ترجمه آنها

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس، متن های ترجمه شده عربی (در مقایسه با متن زبان منبع) مورد مطالعه و بررسی قرار می دهیم و نسخه اصلی متن زبان منبع را با صورت ترجمه شده چاپی آن مقایسه می کنیم و صحت و سقم مطالب ترجمه شده و میزان دقت در ترجمه معادلهای فارسی آن را مورد سنجش و مداقه قرار می دهیم و در صورت لزوم نسبت به اصلاحات آنها پیشنهاداتی می دهیم.

در این راه ترجمه فارسی یک متن عربی چه از نظر ساخت، چه از نظر گزینش علم واژه های فارسی برابر نهاده شده و چه از لحاظ انجام و سخنکاوی بررسی می گردد و بینش دانشجویان نسبت به ایرادات و دقت علمی آنها در ترجمه ازدیاد حاصل می کند و در هر جلسه لااقل یک متن طولانی (یا چند قطعه کوتاه) با ترجمه چاپ شده آن برای بررسی و مقایسه در اختیار دانشجویان کلاس قرار می گیرد. متن فارسی چاپ شده نیز از نظر ویرایش و رسم الخط قابل قبول باید مورد توجه قرار داده شود.

در این درس دانشجویان با واژه نامه های تخصصی مربوط به رشته و شیوه های معادل یابی و برابر نهاد واژه های تخصصی زبان عربی و معادل سازی اصطلاحات فنی آشنایی کامل حاصل می کنند.

نقد کاربردی (در ادبیات عربی)

کد درس: (۰۲۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: (۰۱۸ و ۰۱۲)

هدف: کسب مهارت در کاربرد روشهای نقد ادبی در تحلیل و ارزیابی ادبیات

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این کلاس چگونگی کاربرد نظریات ادبی، بابررسی حداقل یک نمونه برای هر نظریه انتقادی معاصر، بررسی می شود. در ضمن هر دانشجو زیر نظر استاد مقاله ای تحقیقی انتقادی خواهد نوشت که در آن با ترجمه گزیده های کوتاهی از نویسنده مورد علاقه خود به بحث و تحلیل آثار آن نویسنده از یکی از دیدگاههای نقد ادبی خواهد پرداخت. و نیز مطالعه متونی در مورد مسائل فوق الذکر.

شناخت عناصر فرهنگی در دو زبان

تعداد واحد: ۲

کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

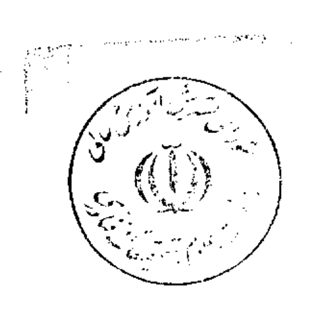
پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی با عناصر و مسایل فرهنگی در ترجمه و میزان ترجمه پذیری آنها

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

چون زبان اصیل و ادب هر ملتی آمیخته به مسایل تاریخی و فرهنگی آن است و بدون شناخت نکات فرهنگی آن بخصوص تلمیحات، استعاره ها، اصطلاحات، مثلها، نمی توان مفهوم درست زبان را درک کرد لذا تحلیل فرهنگی متن پیش از ترجمه آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است و بخصوص تشخیص تلمیحات و نظرگاههای مردم شناختی ایدئولوژیک، اسطوره ای، فلسفی، اجتماعی، اقلیمی و غیره که همه آن را می توان اجزاء فرهنگی زبان و متون نوشتاری آن دانست پیش از ترجمه ضرورت دارد.

عناصر فرهنگی بیشتر در زبان منعکس می گردند و بخصوص واژگان زبان ناقل بخش وسیعی از فرهنگ هر ملتی در زبان آن می باشد، لذا در این راستا معادل گزینی واژه ها نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

ترجمه شفاهی و همزمان

تعداد واحد: ۲ — کد درس: ( )

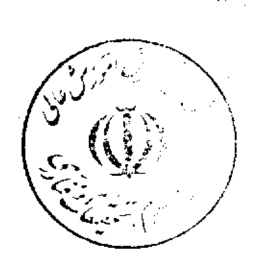
نوع واحد:عملی

پیشنیاز: ( )

هدف: توانمندی دانشجو در برگردان کردن همزمان در کنفرانسهای بین المللی و مصاحبه های رادیو تلویزیون است.

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس دانشجویان با حضور در آزمایشگاه زبان با گوش دادن به سخنرانیهای ارائه شده از طریق نوار کاست و یا فیلمهای تلویزیونی که به تشخیص استاد تعیین می گردد به ترجمۀ همزمان می پردازد تا از این رهگذر کسب مهارت نموده و روز به روز توانمندی و سرعت خویش را افزایش دهد.

بررسی شاهکارهای ادبیات داستانی

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: بررسی شاهکارهای ادبیات داستانی در ترجمه

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

در این درس ترجمه های چاپ شده تعدادی از آثار داستانی ارجمند جهان عرب مورد بررسی مقابله ای قرار می گیرد و علل توفیق یا عدم توفیق ترجمه ها به بحث گذاشته می شود و متونی در مورد نقد و بررسی داستان مطالعه می شود.

سبک شناسی مقابله ای انواع نثر در ترجمه

تعداد واحد: ۲ کد درس: ( )

نوع واحد:نظری

پیشنیاز: ( )

هدف: آشنایی با گونه های مختلف نثر عربی معاصر و نیز سبکهای گوناگون نثر عربی پیشرفته و کسب مهارت در تشخیص سبک و برگردان آن به زبان مقصد.

سرفصل دروس: (۳۲ ساعت)

۱ – متون برگزیده ای از نوشته های منثور علمی، تحقیقی، داستانی و انتقادی به دو زبان تدریس می شود.

۲ – دانشجویان سبک های گوناگون در سطح پیشرفته آشنا خواهد شد. گونه های عمده ای که در این درس به دانشجو آموخته خواهد شد عبارتند از گونه خبری، گونه خاص مشاهده و گزارش گونه بیان اندیشه، گونه ویژه گفتگو، گونه خاص هنر و ادبیات، گونه علمی و فنی، گونه امور حقوقی و نظایر اینها.

۳ - استاد، دانشجو را در فراگرفتن معانی گوناگون الفاظ و کلمات در دوره ها و انطباق با موقعیت مشابه در برگردان به زبان مقصد یاری می کند.

فصل چهارم

منابع و مراجــع

۱ - مناهج الدراسة الادبية: شکری فیصل

۲- مناهج البحث عند مفکری الاسلام: علی سامی النشار

۳- منهج البحث الادبی: علی جواد

۴ - منهج البحوث العلمية للطلاب الجامعين: ثريا ملحس

۵ - کتاب ترجمه: ارسطو

۶ -گرایشات عمده در تاریخ ترجمه: علی صلح جو

۷ - درآمدی بر اصول و روش ترجمه: کاظم لطفی پور صاعدی

۸- نظری به ترجمه: صالح حسینی

۹- رساله ای در اصول ترجمه: الکساندر تایستلی ترجمه مجدالدین کیوانی

۱۰- تجزیه و تحلیل کلام و ترجمه: یحیی معروف

۱۱- اصول و روش ترجمه : یوجین نایدا

۱۲- تأثیر قرآن و حدیث در ادب فارسی: علی اصغر حلبی

۱۳ - درباره زبان فارسی: مهدی درخشان

۱۴ - کلیله و دمنه: ابن مقفع

۱۵ - کلیله و دمنه: نصرالله منشی

۱۶ - ترجمه دیوان حافظ به عربی: صلاح صاوی

۱۷ - یادداشت های یك دادستان از روستاها: توفیق الحکیم ترجمه حیدر محلاتی

۱۸ - مقدمه متن اللغة: احمد رشید رضا

۱۹ - فرهنگ نامه های عربی بفارسی – علینقی منزوی

۲۰ - لسان العرب ابن منظور

۲۱ - الترجمة و النقل: دکتر محمدی

۲۲ - تأثیر فرهنگ ایرانی در ادب فارسی: دکتر محمدی

۲۳ - تیار التفاعل بین الادبین: دکتر آینه وند

۲۴ - سیر تحول ترجمه از دوران باستان تا عصر حاضر: مینو زرگر

۲۵ - اصول و قواعد ترجمه: دکتر یحیی معروف

۲۶ - درامدی بر فن ترجمه: دکتر فاتحی نژاد

۲۷ - ترجمه نوین: دکتر رضا هادیزاده

۲۸ - المجموعة الکاملة لمصطفی لطفی المنفلوطی

۲۹ - منتخبی از متون فیزیك – شیمی – الکترونیك و ...

۳۰ - فرهنگ چهار زبانه (معجم المصطلحات) : دکتر آذرتاش آذرنوش

۳۱ - فرهنگ اصطلاحات معاصر: نجفقلی میرزایی

۳۲ - فرهنگ اصطلاحات: دکتر غفرانی – دکتر یادگاری

۳۳ - آثار حضرت امام خمینی (رحمة الله علیه)

۳۴ - ترجمه تاریخ طبری

۳۵ - ترجمه کامل ابن اثیر

۳۶ - ترجمه نهج البلاغة – دکتر شهیدی – فیض الاسلام – آقای فولادوند – آقای معادیخواه آقای جواد فاضل

۳۷ - آثار شهید مطهری

۳۸ - آثار دکتر شریعتی

۳۹ - ترجمه تفاسیر گوناگون ۰ المیزان – مجمع البیان و ...)

۴۰ – الایام: طه حسین :آن روزها: خدیو جم

۴۱ – اشك و لبخند : جبران خلیل جبران : دکتر حسین نیازی

۴۲ – شاخه های زیتون: صلاح زواوی محمد گنجیان

۴۳ – پیامبر: جبران خلیل جبران

۴۴ – المنتخب من الشعر الحدیث: (برگزیده شعر معاصر عربی) غلامحسین یوسفی

۴۵- مدار الکلمه: امین الدیحانی

۴۶- الابلاغیه فی البلاغه

۴۷- معانی حروف با شواهدی از قرآن و احادیث: د. محمد رادمنش

۴۸- تئوری ترجمه و ترجمه کاربردی از عربی به فارسی: دکتر حسین شمس آبادی

۴۹- جمله و تحول آن در زبان فارسی: خسرو فرشیدورد

۵۰- مقدمات زبان شناسی: علی صلح جو

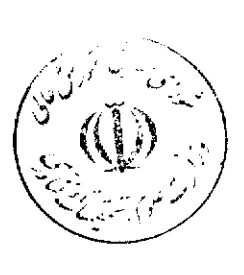
۵۱- زبان شناسی و زبان فارسی: پرویز خانلری

۵۲ - مختصر المعانی: تفتازانی

۵۳ - جواهر البلاغه: احمد هاشمی

۵۴ - البلاغة الواضحة: علی الجارم

۵۵ - آموزش زبان عربی: دکتر آذرتاش آذرنوش

۵۶ - روش تدریس: دکتر بهرنگی

۵۷ - زبان عربی را بیاموزیم : سید مصطفی طباطبائی

۵۸ – فن مطالعه: علی صلح جو

۵۹ – درآمدی به اصول و روش ترجمه : کاظم لطفی پور صاعدی

۶۰ – تاریخ الادب العربی: عمر فروخ

۶۱ – تاریخ طبری

۶۲ – تاریخ مسعودی

۶۳ – الکامل لا بن اثیر

۶۴ – الادب العربی و تاریخه حتی نهایة العصر الاموی: دکتر آذرشب

۶۵ – نهایة الأرب فی فنون الادب: احمد نویری

۶۶ – تاریخ ادبیات عرب: عبدالجلیل ترجمه آذرتاش آذرنوش

۶۷ – تاریخ الادب العربی: کارل بروکلمان ترجمه عبدالحلیم النجار

۶۸ – کیف تکتب کی تخطب فی جمیع المناسبات: مجید خلیل

۶۹ – صناعة الکتابة: رفیق خلیل عطوی

۷۰ – آیین نگارش نو: محمد مصری

۷۱ – کیف نکتب بحثاً: د. محمد شبلی

۷۲ – کافی – علی – مجموعه مقالات و سمینار زبان فارسی و زبان علم

۷۳ – آثار شهید مطهری

۷۴ – آثار عرفانی حضرت امام خمینی (رض)

۷۵ – ترجمه آثار تیجانی توسط مهری

۷۶ – بررسی ترجمه های انجام شده از عربی به فارسی

۷۷ – النقد الادبی: سید قطب

۷۸ – النقد الجمالی : روز غریب

۷۹ – الاسس النفسیه فی البلاغة العربیه: جابر عصفور

۸۰ – التصویر الفنی فی القرآن الکریم : سید قطب

۸۱ – النقد الادبی و مدارسه الحدیث: ستانلی هایمن. بیروت ۱۹۵۸

۸۲ – تاریخ النقد عند العرب :طه ابراهیم

۸۳ – النقد المنهجی: محمد مندور

۸۴ – الجامع فی تاریخ الادب العربی: حناالفاخوری

۸۵ – تاریخ الادب الجاهلی: د.طه حسین

۸۶ – تاریخ الادب الجاهلی: د.شوقی ضیف

۸۷ – تاریخ الادب العربی: احمد حسن الزیات

۸۸ – ادباء العرب: بطرس البستانی

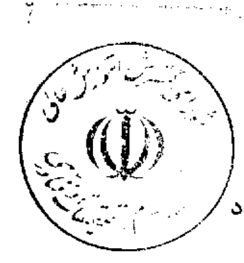
۸۹ – تاریخ زبان و فرهنگ عربی: د. آذرتاش آذرنوش

۹۰ – نوارهای کاست و فیلمها و سی دی ها (CD) که توسط استاد تعیین می گردد

۹۱ – الایام:طه حسین

۹۲ – العبرات: منفلوطی

۹۳ – النظرات:منفلوطی

۹۴ - برخی از آثار جرجی زیدان مانند عذرا قریش

۹۵ - قصص توفیق الحکیم

۹۶ - مصرع کلیوپاترا/ مجنون لیلی / قمبیز / علی بك الکبیر / عنترة : احمد شوقی

۹۷ - ألف لیلة و لیلة: سهیر القلماوی

۹۸ - آثار ابن مقفع: ادب الصغیر — ادب الکبیر

۹۹ - مقامات بدیع الزمان همدانی

۱۰۰ - مقامات حریری

۱۰۱ - رسائل فاضلی

۱۰۲ - رسائل ابن العمید

۱۰۳ - رسائل ابن الحمید

۱۰۴ - جواهر الأدب فی ادبیات و انشاء لغة العرب:احمد الهاشمی

۱۰۵ - أروع ما کتب من الرسائل ناصیف امیل.

۱۰۶ - المنتخب من ادب العرب احمد اسکندری

۱۰۷ - المجموعه الکاملة لجبران

۱۰۸ - المجموعه الکاملة لطه حسین

